

Husqvarna

Great experience

Hugo van Bijsterveldt met de nieuwe Husqvarna 575XP aan het werk in de Nederlandse bossen.

DE MOTORKETTINGZAGEN VAN HUSQVARNA ZIJN DE BASIS VOOR TOPPRESTATIES

De motorkettingzagen van Husqvarna zijn ontwikkeld in samenwerking met de professionals die er dagelijks mee moeten werken, soms onder de meest veeleisende omstandigheden! Naast betrouwbaarheid en duurzaamheid staat de gezondheid van de gebruiker daarbij centraal. Met het ergonomisch design en de voorzieningen op het gebied van veiligheid en werkcomfort beperkt Husqvarna de lichamelijke belasting tot een minimum.

Lage trillingen, een uitstekende balans, goede vermogens/gewichtverhouding en het centrifugaal luchtreiniging systeem zijn de basis van het karakter

van iedere Husqvarna motorkettingzaag. De nieuwe professionele 575XP onderscheidt zich daarnaast door zijn X-TORQ motor met een hoger koppel over een breder toereengebied, snelle acceleratie, gemakkelijke start en een nieuw design.

Meer informatie en dealers: www.husqvarna.nl of tel. (0172) 468322

foto: Hugo van Bijsterveldt is lid van het Nederlandse team dat twee keer het prestigieuze Wereldkampioenschap motorkettingzagen heeft gewonnen.

Professional zoekt professional

Husqvarna 353

51,7 cm³ - 15" zaagblad
adviesprijs vanaf incl. BTW

€ 649,-

De Husqvarna 353 is speciaal ontworpen voor allround gebruik door professionals; degelijk en betrouwbaar (magnesium carter en 3-delige krukas), minder inspannend door de uitstekende trillingsdemping, hoog zaagvermogen, luchtfilter en bougie zonder gereedschap te bereiken, langer doorwerken door de centrifugale luchtreiniging, uitstekende balans en een goede vermogens/gewicht verhouding. En tijdelijk nog interessanter ...

Ga naar uw geautoriseerde dealer voor meer info:

**+ GRATIS EXTRA 15" BLAD
& 2 EXTRA KETTINGEN
t.w.v. € 95,-**

 Husqvarna
Great experience

www.husqvarna.com

Duurzaam golfbaanbeheer op Loch Lomond

Is it really what it “siems” to be?

Ken Siems, Poa is hard to beat.

Duurzaam golfbaanbeheer op Loch Lomond Golf Club. Is dat geen contradictio in terminis? Iets als een blanke neger of witte kraai? Als je zoveel budget hebt als je mogelijkwerwijs kunt verzinnen, is het toch niet nodig om je te bekommeren over duurzaamheid van de baan? Het antwoord op die vraag is ja, maar dan een ja, maar. Zelfs op Loch Lomond met een mega budget en een schijnbaar onbeperkte hoeveelheid mensen, middelen en vakmanschap krijgen de greenkeepers het niet voor elkaar om de greens op te bouwen zonder een groot aandeel straatgras. Daarom filosofeert zelfs een onbetwiste vakman als Director of Agronomy Ken Siems hardop over nieuwe oplossingen op Loch Lomond Golf Club om zijn baan meer duurzaam te beheren. Mogelijke strategieën zijn een mix van L93 kruipend witstruis met roodzwenk of zelfs 100% roodzwenk op de tweede baan die op de Loch Lomond locatie wordt aangelegd.

Auteur: Hein van Iersel

Dat het budget van Loch Lomond onbeperkt is, is maar ten dele waar. Director of Agronomy Ken Siems mag jaarlijks wat meer verspijkeren dan het gemiddelde Nederlandse baantje, maar de kwaliteitseisen liggen dan ook zeldzaam hoog. De plaats waar de golfbaan is neergelegd is van een adembenemende schoonheid, maar verre van de ideale golfsite. Loch Lomond is ongeveer de natste plek van Schotland (ruim 2000 millimeter) en dat wil wat zeggen voor een land dat beroemd en berucht is door de vele regenval. Ook de grondslag van Loch Lomond is verre van ideaal. De fairways, tees en greens zijn na vele jaren intensief draineren en dresen acceptabel, maar zodra ik een stap in de rough zet – na een paar zonnige dagen – maak ik meteen kennis

Meten is weten. Op Loch Lomond wordt van iedere green bijgehouden hoeveel liter grasclipping deze per dag publiceert. Hierdoor kun je precies bijhouden wat het effect is van bemesting en andere cultuurtechnische maatregelen.

met de zompige toplaag van veen en klei. Aan de oppervlakte lijkt alles op Loch Lomond Golf Club koek en ei, maar onder de grond kom je zowat de meest belabberde condities tegen die een greenkeeper zich zou wensen. Inmiddels is aan die belabberde grondslag het een en ander gedaan. De baan heeft enige jaren geleden het bedrijf Turf Trax ingehuurd om een plan te maken voor een nieuw drainagesysteem. Het bedrijf gebruikt daarvoor geavanceerde GPS apparatuur die iedere helling perfect in beeld brengt. Voor de feitelijke oplossing werden twee oplossingen overwogen. Honderd procent sandcappen van de hele baan of een intensief drainageprogramma. Het nadeel van sandcappen, ofwel het afdekken van de volledige baan met een toplaag van 15 centimeter puur zand, is behalve de enorme kosten ook het feit dat de zeer exclusieve ledenbaan dan een volledig jaar gesloten zou moeten worden. Dat laatste is natuurlijk ondenkbaar. Je betaalt geen 100.000 US dollar entrance fee om te horen dat je het komende jaar niet welkom bent.

Drainagesysteem

In de winter van 2004-2005 is de golfbaan gestart met de aanleg van een drainagesysteem dat bestaat uit met zand gevulde drainage-sleuven. De hoofdleidingen zijn ongeveer tien centimeter in omvang en de zijtakken zijn vijf centimeter dik en liggen twee tot vier meter uit elkaar. Er is gekozen voor een met zand afgedekte drainagesleuf, omdat er dan het minste gevaar is voor vervuiling of dichtslibben van de drains en kleifracties. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de winter. De slechtste tijd natuurlijk om dit werk te doen, maar er is voor

gekozen omdat de baan dan gesloten is en je alleen gestoord wordt door regen, mist, kou en heel korte dagen. Volgens medereisgenoot en stagiaire op de club, Niels Dokkuma, is regen in dit klimaat doorgaans een druiliger motregen die dagen kan aanhouden. Het nadeel ervan is dat de oorspronkelijke afwatering zijn werk niet kan doen. Deze afwatering wordt in de Amerikaanse literatuur ook wel Storm Drainage genoemd, omdat deze is ontworpen om heel snel extreem grote hoeveelheden water af te voeren. Op Loch Lomond werkt dit systeem niet omdat er hoegenaamd geen afstroming via het oppervlak plaatsvindt. Alles trekt de grond in. Naast een drainage systeem past Loch Lomond ook sandbanding toe. Sandbanding is een systeem waar een stelsel van zandsleuven aan het oppervlak gecombineerd wordt met een haaks daarop gelegen diepere drainage.

Poa 'hard to beat'

Loch Lomond Golf Club is in het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw aangelegd, door de vorige eigenaar die zijn financiële tanden heeft stukgebeten op de golfbaan. De baan ligt op de plaats van het oude landgoed van de clan van de Colquhouns. Wat aan de Colquhouns herinnert, is onder meer een karakteristieke kasteelruïne achter het originele clubhuis en verder honderden oude eiken en andere prachtige oude bomen waarvan veel de insnoering van de afrasteringdraad nog op hun stammen hebben. Het grote probleem op Loch Lomond is water en vocht en vooral ook gebrek aan licht. Wij zijn, zoals eerder geschreven, op de baan na een aantal dagen stralend weer. Dan nog blijft alles de hele dag door vochtig.

Dauwslepen of sweepen heeft weinig zin, omdat alles na een uur weer opnieuw onder de dauw zit (secondary dew). Loch Lomond is bezood met L-93 kruipend witstruis (Agrostis stolonifera). L-93 is een zeer succesvol witstruis met een zeer dichte zode die erg kort gemaaid kan worden. Wel heeft de witstruis relatief veel management nodig in de vorm van water en mest. Onder de specifieke omstandigheden van Loch Lomond zijn er een aantal voorwaarden waardoor dit L-93 zich niet helemaal thuis voelt en de concurrentie met Poa dreigt te verliezen. Ken Siems heeft de neiging om een piepklein vliegje uit de Bibonic familie te beschuldigen. Lokaal wordt die de feverfly genoemd. De larven van dit vliegje zijn bijna niet aan te tonen in de zode, maar volgens Siems zijn deze larven funest voor de conditie van het L-93. Siems: "We gaven al maar meststof, maar het gras reageerde absoluut niet." Dit voorjaar heeft Loch Lomond een intensieve

Loch Lomond is net als zusterbaan Dundonald een John Deere baan. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt gekozen voor andere kleuren.

De greens van Loch Lomond worden met 4,5 mm niet extreem kort gemaaid. Zeker voor witstruis, dat op andere banen vaak veel korter wordt gemaaid. Om voldoende snelheid op de stimpmeter te krijgen, worden de greens wel gerold. Siems wil door het seizoen een snelheid van 8 op de stimpmeter. Siems vindt 'smoothness', 100 procent gladde green veel belangrijker dan snelheid.

bespuiting met chloorpyrifos uitgevoerd. Dit middel heeft volgens Siems fantastisch gewerkt. De greens en fairways zijn volgens Siems duidelijk in kwaliteit vooruitgegaan. Op een aantal greens is duidelijk te zien dat Siems de strijd tegen *Poa annua* zeker niet heeft gewonnen. Het straatgras is niet mooi in het L-93 gegroeid, maar vormt een vlekkelig patroon. Ken Siems: "Poa is hard te beat en misschien is Poa onder de omstandigheden van Loch Lomond wel de meest duurzame grassoort. Uit onderzoek is gebleken dat de fotosynthese van *Poa annua* 40x beter is dan die van witstruis. Voor Loch Lomond is dat de doodsteek voor witstruis, omdat de lichtintensiteit van Schotland erg laag is. Het kan dagen somber en druilerig zijn zonder enig licht van betekenis. Voor straatgras is dat geen probleem, maar witstruis raakt daardoor uit balans." Het toepassen van groeiregulatoren op de greens is volgens Siems ook geen oplossing. Op het moment dat het straatgras wakker wordt in het voorjaar heeft het toepassen van groeiregulatoren geen zin, omdat het witstruis nog lang niet actief genoeg is om hiervan te kunnen profiteren. Verder versterken groeiregulatoren het straatgras te veel doordat de koolhydraten naar de plant zelf gaan in plaats van naar de zaadkop.

*Bij het greenkeeperverblijf heeft Ken Siems drie proefveldjes ingericht met van boven naar beneden *Agrostis canina canina* (velvet bent), L3 witstruis en een mix van roodzwenk met L-93 witstruis.*

Bemesting

Het budget van Loch Lomond is fors. Heel veel forsere dan op Nederlandse banen. Toch wordt er nooit geld uitgegeven louter om het geld uitgeven. Aan de leden ontbreekt het aan niets. Zij worden van het vliegveld opgepikt door de helikopter of door een van de drie Range Rovers, waarmee ook wij over de baan worden rondgereden. Maar in de greenkeeperschuur wordt iedere penny omgedraaid. Een aardig voorbeeld

is de bemesting. De grote bemestingsfirma's verdienen niet aan Loch Lomond. Er wordt alleen met snelwerkende traditionele meststoffen gewerkt als Potassium nitrate, urea. De meststoffen worden bijna alleen in vloeibare vorm met een spuitboom toegediend. Het gaat hier om een spuitboom die met de hand over de green wordt gereden. De vloeibare meststof wordt met een slang vanuit een veldspuit naar de spuitboom gepompt. Dit heeft als voordeel dat de voedingsstoffen beter in de zode doordringen (drench feeding) en dat er geen zware machines op de greens hoeven te komen. Problematisch bij deze manier van bemesting is dat de loopsnelheid van de greenkeeper de hoeveelheid voeding op de green bepaalt. Naast het greenkeeperverblijf is daarom een parcours uitgezet waar nieuwe greenkeepers geleerd wordt om precies vijf kilometer per uur te lopen. Siems kiest voor een vloeibare bemesting, omdat hij van mening is dat de meststoffen daardoor beter beschikbaar zijn voor de plant dan bij een traditionele meststof. De meststoffen worden in extra veel water opgelost (620 liter per hectare) zodat de suspensie echt in de top laag doorsijpelt. Afhankelijk van het product wordt ook spoon feeding toegepast.

Twijfel

Het aardige aan Ken Siems is dat hij openlijk twijfelt en argumenten afweegt wat hij in de toekomst met het beheer van zijn baan zal doen. Siems is duidelijk anders dan de meeste hoofdgreenkeepers, in die zin dat hij open staat voor nieuwe ontwikkelingen en bereid is om zaken op een andere manier aan te pakken. In zijn overdenkingen noemt hij met name ook roodzwenk als een alternatief voor witstruis. Of

dat echt een serieuze gedachte is, moet worden betwijfeld. In een adem geeft Siems aan dat Poa lastig aan te pakken is op Loch Lomond. Het gras in de zomer kapot laten gaan door verdroging is geen optie. Het is gewoonweg niet lang genoeg droog. Momenteel wordt er hard gewerkt aan de voorbereiding van een tweede achttien holes golfbaan op het landgoed van de club. Daar zou roodzwenk wellicht wel haalbaar zijn, omdat je daar vanaf nul kunt beginnen. Ook Gerard van 't Klooster van Barenbrug betwijfelt of een transitie van witstruis naar roodzwenk mogelijk is. Als dat al mogelijk is, dan alleen via een tussenstap bij gewoon struis, luidt Van 't Klooster's mening.

Ken Siems laat ons tijdens de rondgang op de baan een insect zien dat volgens hem schuldig zou zijn aan het gebrek van de groei van het struis op zijn greens. We hebben de foto doorgestuurd naar Henk Vlug van Insect Consultancy. Volgens Vlug is het bewuste insect waarschijnlijk een verwant van de varenrouwmug. De foto gaf Henk Vlug te weinig details voor een exacte determinatie, maar zijn indruk is dat het een mugachtig insect betreft waarvan de larven op vochtige rottende stoffen leven, bijvoorbeeld het aanspoelsel van sloten. De larven kunnen geen kwaad voor gras en ze kunnen niet steken.

Als de greenkeepers van Loch Lomond op pad gaan, wordt de brandstof verplicht in een krat vervoerd met daarbij trechter en andere toebehoren. Dar vermindert de kans van lekkages op de baan.